

KULTURA ŘEČI

ČEHO SI VŠÍMAT (VE STRUČNOSTI)

1) S ČÍM JE POTŘEBA SE OBEZNÁMIT PŘED SVÝM VYSTOUPENÍM?

CO SDĚLUJI, KOMU TO SDĚLUJI, PŘI JAKÉ PŘÍLEŽITOSTI A PROČ?

obsah sdělovaného – literární útvar

- vědět, ke komu mluvím – jednotlivec, malá nebo velká skupina, věk, profese...
- výuka, referát, přednáška, umělecká recitace na soutěži nebo na koncertě, narozeninová gratulace, promluva při mši sv., ohlášky po mši sv.

URČUJE VHODNOST KOMUNIKAČNÍCH PROSTŘEDKŮ

V JAKÉM PROSTORU, BEZ MIKROFONU ČI S MIKROFONEM?

- vyžaduje dovednost hlasovou a mluvní

TECHNIKA MLUVENÉHO PROJEVU

2) KULTURA ŘEČI

POZNÁVÁNÍ ZVUKOVÉ PODOBY ČESKÉHO JAZYKA

- poslechem vhodných rozhlasových pořadů
(www.rozhlas.cz; <http://www.rozhlas.cz/vltava/stream/>)
nebo koupí audionahrávek (<http://www.radioteka.cz/>)

SEZNAMOVÁNÍ SE S VÝSLOVNOSTNÍ NORMOU ČESKÉHO JAZYKA

- učit se rozpoznat mluvenou podobu spisovnou od nářečí nebo slangu
- znalost základních pravidel výslovnostní normy a jejich používání
- zvyšovat vnímavost pro správné používání mluvené podoby českého jazyka, vhodná volba výslovnostního stylu

TECHNIKA MLUVENÉHO PROJEVU

- tvorba hlasu na výdechovém proudu – lidské tělo jako hudební nástroj
- dech je záležitostí celého těla, ovlivňuje svalové napětí a naopak, svalové napětí ovlivňuje dýchání
- základem je **kvalita a ovládnutí výdechového proudu**
- artikulace a mluvní technika – **přesná tvorba každého slova**
– jazyk, čelist, rty
- mluvený projev by měl mít ve výsledku samozřejmost a bezprostřednost

PŘEHLEDNOST SDĚLOVANÉHO

- významové členění textu – pauzy, odsazování a nasazování
- komunikace s posluchačem

KULTURA ŘEČI V KOSTCE

ŽÁDNÉ SLOVO AŽ NESPADNE POD STŮL

- každému slovu dát potřebný prostor
- každému slovu dávat stejně dobrou kvalitu
- uvědomovat si význam každého slova – vědomá volba slov
- **ale pozor NE KAŽDÉ SLOVO JE STEJNĚ DŮLEŽITÉ**

UČIT SE SLYŠET, CO NÁM VYCHÁZÍ Z ÚST

správná artikulace a znalost základní výslovnostní normy

– forma

- kvalita souhlásek a samohlásek, délka samohlásek – ovládání hlasové techniky
- zachování přízvuku na první slabice, vyslovení celého slova a jeho dotažení, zachování ohraničení slov či slovních spojení spolu s vedenou intonací dává mluvené podobě českého jazyka srozumitelnost, pružnost a lehkost

SPRÁVNÁ VOLBA SLOV A ČLENĚNÍ TEXTU NA VÝZNAMOVÉ CELKY

schopnost předávat význam sdělení

– obsah

**KULTURA ŘEČI MÁ BÝT VE SLUŽBÁCH SDĚLOVANÉHO
FORMA SLOUŽÍ OBSAHU**

**TECHNIKA MLUVENÉHO PROJEVU NÁS VEDE
K VĚDOMÉMU OVLÁDÁNÍ
JAK VERBÁLNÍHO, TAK I NEVERBÁLNÍHO PROJEVU**

**KULTUROU ŘEČI ROZUMÍME
CIT PRO MLUVENOU PODOBU JAZYKA A JEHO POUŽITÍ**

**ROZMĚR NAŠÍ OSOBNOSTI A ZÁJEM O SDĚLOVANÉ
SPOLU S OVLÁDÁNÍM ZÁKLADNÍ HLASOVÉ A MLUVNÍ TECHNIKY
ČINÍ NÁŠ MLUVNÍ PROJEV ŽIVÝM A POUTAVÝM**

* * *

NAŠE MLUVNÍ SDĚLENÍ, BY MĚLO BÝT SLUŽBOU PRO DRUHÉ

**ZÁKLADEM TOHOTO VŠEHO JE VZTAH K DRUHÉMU ČLOVĚKU
ZAKOTVENÝ V KRISTOVĚ LÁSCE A BOŽÍM MILOSRDENSTVÍ**